

Reikminių tyrimų temų pasiūlymai

PASIŪLYMAS DĖL REIKMINIŲ TYRIMŲ TEMOS

1. DUOMENYS APIE PATEIKĖJĄ

1.1. Institucijos pavadinimas	Užsienio reikalų ministerija
1.2. Institucijos atstovas, įgaliotas spręsti su teikiamu temos pasiūlymu susijusius klausimus:	
pareigos	Ambasadorė ypatingiems pavedimams
vardas	Rita
pavardė	Kazragienė
telefonas	+370 5 236 2438
el. paštas	rita.kazragiene@urm.lt

2. TEMOS PASIŪLYMO APRAŠYMAS

2.1. Temos pavadinimas

Migrantų iš Pietų ir Pietryčių Azijos integracijos Lietuvoje tendencijos, iššūkiai ir galimybės

2.3. Tyrimų trukmė

Tyrimų, reikalingų problemai išspręsti, trukmė 18 mėn.

2.5. Temos (problemos) svarba valstybei ir visuomenei

Aprašoma sprendžiama problema, nurodomos esminės jos priežastys, jei reikia, palyginant Lietuvos padėtį aptariamu klausimu su kitomis Europos Sąjungos valstybės narėmis, pateikiama informacija apie institucijos praktikoje kylančių problemų mastą, situacijos analizė; vadovaujantis turimais įrodymais ir duomenimis (kiekybiniais rodikliais) pagrindžiamas problemos aktualumas ir realus mokslu grįstų sprendimų poreikis (ne daugiau kaip 4000 spaudos ženklų)

Pastaraisiais metais smarkiai išaugus Indijos ir Ramiojo vandenynų (IRV) regiono strateginei reikšmei bei įtakai geopolitiniams ir ekonominiams pasaulio procesams 2023 m. buvo patvirtintos Lietuvos (LT) IRV regiono strateginės gairės. Šis regionas yra pasaulyje sparčiausiai augantis, jame gyvena apie 2/3 pasaulio gyventojų, jame yra 3 iš 5 didžiausių pasaulio ekonomikų, o taip pat didžiulis jaunos darbo jėgos potencialas.

LT vyriausybės programoje atkreipiamas dėmesys į darbuotojų tam tikruose LT sektoriuose trūkumą. Siekiama užtikrinti racionalią ir gerai kontroliuojamą migracijos politiką, formuojama ilgalaikė ir nuosekli LT politika dėl darbuotojų iš trečiųjų šalių įdarbinimo, kuriamos naujos bei efektyvinamos esamos imigrantų integracijos LT programos. Šiuo metu LT aukštą pridėtinę vertę (APV) kuriančios darbo jėgos trūkumas yra didesnis nei ES vidurkis. Pagal EBPO metodiką, LT trūksta apie 60 tūkst. tokių darbuotojų, idant įvyktų ekonomikos proveržis ir transformacija. Sprendžiant šią problemą siekiama pritraukti talentus iš kitų šalių ir užtikrinti efektyvų darbo jėgos perkvalifikavimą. Visgi, daugiau investuojant vien į perkvalifikavimą, atotrūkio panaikinti nepavyktų. Migracijos departamento (MD) duomenimis, talentų iš užsienio LT yra pritraukta virš 5 tūkst. (2025-02-01 duomenys). Ekspertų sluoksniuose kalbama apie pasaulinę tendenciją, kad APV kuriančių profesijų darbuotojų reikės vis mažiau ir didžiausi poreikiai bus susiję su mažai kvalifikuota darbo jėga.

Statistika rodo, kad LT pastaraisiais metais ženkliai augo migrantų iš Pietų ir Pietryčių Azijos šalių, tokių kaip Indija (IN), Pakistanas (PK), Bangladešas (BD) (MD duomenimis, 2024 m. padaugėjo LT gyvenančių indų – nuo 4,6 iki 7,1 tūkst., pakistaniečių – nuo 926 iki 2,4 tūkst., Bangladešo piliečių – nuo 379 iki 1 tūkst.; <https://migracija.lrv.lt/lt/naujienos/naujausiam-migracijos-metrastyje-aktualiausi-statistiniai-rodikliai/>). Tačiau šie migrantų srautai kol kas tviai nepriprie daro jėgos trūkumo LT problemos sprendimo, nors potencialiai galėtų. Didelė dalis migrantų iš Pietų ir Pietryčių Azijos atvykę į LT siekia išvykti į kitas ES šalis, sunkiai integruojasi. Siekiant tvarios migracijos iš Pietų ir Pietryčių Azijos, reikia turėti omenyje, jog LT stebimas didelis piktnaudžiavimas siekiant gauti leidimus laikinai gyventi (LLG). Stebimas aktyvus antrinis verslas skatinant užsienio piliečius, ypač iš IN, PK, BD, teikti paraiškas dėl LLG Lietuvoje, žinant kad jų galutinis tikslas – kitos ES šalys. Nustačius tokius atvejus, užsieniečiai grąžinami į Lietuvą pagal Dublino reglamentą. MD atmeta ~40% paraiškų pirminiame etape ir dar 11% po atliktų patikrinimų.

Kalbant apie IRV regioną, darbo jėgos ir studentų pritraukimo kontekste LT verslas ir aukštojo mokslo įstaigos išskiria IN, Filipinus (PH), taip pat Malaiziją (MY) bei Vietnamą (VN).

Indijai 2023 m. atidarius ambasadą Vilniuje, atsiveria naujos bendradarbiavimo galimybės. IN labai aktuali legali migracija. Kad įdarbintų savo jaunus gyventojus, IN reikėtų kasmet sukurti bent po 10 mln. naujų darbo vietų, tačiau esamas augimas to neleidžia. IN aktyviai skatina emigraciją, visoms išsivysčiusioms valstybėms siūlo ir siūlys pasirašyti migracijos ir mobilumo susitarimus, galimai ir LT.

Filipinai yra tarp 3 šalių, iš kurių LT galėtų sėkmingiausiai pritraukti talentų, ypač inžinerijos sektoriui. PH vyriausybė aktyviai kontroliuoja emigraciją, užtikrina readmisiją. 2021 m. PH – kartu su IN, PK ir BD - buvo didžiausių perlaidų srautų iš užsienio gavėjų pasaulyje dešimtuose.

PH yra sudarę ne vieną susitarimą dėl darbo jėgos mobilumo su kitomis šalimis, tokiomis kaip JK, Vokietija, Suomija, kurių pagalba atliepami vieno ar kito sektoriaus poreikiai.

Šis reikminis tyrimas siektų atlikti migracijos politiką ir tarpvalstybinius santykius formuojančių institucijų dvejetainį poreikį. Viena vertus, valstybės institucijoms trūksta giluminio supratimo kaip veikia Pietų ir Pietryčių Azijos regiono migraciniai režimai. Antra, trūksta programų, kurios padėtų migrantams integruotis į LT visuomenę. Reikalingi integraciniai mechanizmai, kurie migrantams padėtų pereiti iš laikino gyventojų prie nuolatinio gyventojų statuso. Šio tyrimo rezultatai turėtų padėti URM ir kitoms institucijoms formuoti labiau informuotą migracijos ir migrantų integracijos politiką.

2.6. Spręstini institucijos, teikiančios temos pasiūlymą, uždaviniai

Nurodoma, kokius uždavinius institucija tikisi išspręsti savo reguliavimo sferoje, pasinaudodama gautais tyrimų rezultatais, įsivertinama, kad uždaviniams išspręsti būtini moksliniai tyrimai, detalizuojamos tikslinės visuomenės grupės ir (ar) kiti naudos gavėjai, nurodoma, koks numatomas tokių sprendimų poveikis jiems (ne daugiau kaip 2000 spaudos ženklų)

Užsienio reikalų ministerija (URM) koordinuoja LT IRV regiono strateginių gairių įgyvendinimą ir veiksmų plano parengimą. URM sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė nustatė vieną iš 2025-2027 m. veiksmų plano (toliau – VP) strateginių krypčių – „Aktyvinti veikimą IRV regione pritraukiant talentus ir prisidedant prie aukštos pridėtinės vertės darbo vietų kūrimo ir plėtojimo Lietuvoje. Stiprinti studentų iš IRV regiono pritraukimą į nuolatinės studijas Lietuvos aukštojo mokslo įstaigose siekiant, jog pastarieji liktų dirbti Lietuvos darbo rinkoje“. Taip pat numatytos konkrečios priemonės šiai krypčiai įgyvendinti (rengti LT institucijų, universitetų, verslo konsultacijas dėl migracijos iš IRV regiono politikos; ieškoti būdų talentams pritraukti iš ID, JP, Pietų Korėjos, VN, PH, Taivano; įvertinti tikslingumą dėl poreikio sudaryti LT ir PH susitarimą dėl darbo jėgos mobilumo). VP taip pat specifiškai numato dvišalio bendradarbiavimo su IN ir PH plėtrą.

Atsižvelgdama į šiuos strateginius dokumentus ir numatytus veiksmus, URM siekia geriau suprasti migracijos iš Pietų ir Pietryčių Azijos į Lietuvą tendencijas, įskaitant migracijos priežastis. Toks gilesnis supratimas būtinas LT toliau plėtojant santykius su šio regiono šalimis, nustatant savo užsienio politiką.

Tyrimo rezultatai padėtų priimant sprendimus dėl LT IRV regiono strategijos ir jos įgyvendinimo, LT diplomatinio ir konsulinio atstovavimo plėtros bei su mobilumu susijusių sutarčių, o taip pat įgalintų LT diplomatinės atstovybės regione veikti kryptingiau. Kalbant apie migrantų integraciją, URM tiesioginis interesas yra IRV regiono šalių diasporos tvarus integravimas. Tyrimas taip pat galėtų prisidėti prie kultūrinio ir akademinio bendradarbiavimo su regionu, Lietuvos mokslinių tyrimų tarptautiškumo.

2.7. Temos sąsajos su strateginiais valstybės dokumentais

Pateikiamos nuorodos į atitinkamus strateginius valstybės dokumentus, pridedami komentarai ir kita susijusi informacija (ne daugiau kaip 2000 spaudos ženklų)

Patvirtintos Lietuvos Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono strateginės gairės bei 2025-2027 m. veiksmų planas.

2.8. Pagrindžiama, kodėl problemą reikalinga spręsti skubiai

(ne daugiau kaip 2000 spaudos ženklų)

Tam, kad migracija iš trečiųjų šalių netaptų visuomenę ir valstybę skaldančiu fenomenu, o veikiau būtų stabilu šalies ekonominį augimą garantuojančiu veiksniu, reikalingas skubus migracinių procesų pažinimas, efektyvus jų valdymas ir integracijos priemonių kūrimas.

Šio tyrimo rezultatai sudarytų svarbų pagrindą Lietuvos Užsienio reikalų ministerijai ir kitoms susijusioms institucijoms priimti informuotus sprendimus dėl migracijos politikos su Pietų ir Pietryčių Azijos regiono šalimis formavimo.

Būtent 2026-2027 metų eigoje yra numatoma Lietuvos Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono strateginių gairių peržiūra, kuriai reikalingas minėtos problematikos skubus nagrinėjimas.

Poreikis susijęs ir su Lietuvos IRV regiono strateginių gairių įgyvendinimo 2025-2027 m. veiksmų planu, kuriame numatyta gilinti Lietuvos dvišalius santykius su Indija ir Filipinais, jau 2025 m. planuojami aukščiausio lygio vizitai, rengiami susitarimai, tokie kaip dėl bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose su Indija, dėl darbo jėgos mobilumo su Filipinais, planuojamos konsultacijos dėl readmisijos su tam tikromis IRV regiono šalimis sudarymo poreikio ir galimybių.

2.9. Laukiami reikminių tyrimų projekto rezultatai, nurodant rezultatų formą

Nurodoma, kokių rezultatų institucija tikisi iš projekto ir kokia forma šie rezultatai turėtų būti pateikti (studija, praktinės rekomendacijos, metodikos padėčiai tam tikroje srityje įvertinti ir prognozuoti, priemonės, modeliai, scenarijai, tinklai, naujos technologijos, nauji metodai ir pan.) (ne daugiau kaip 2000 spaudos ženklų)

Iš projekto tikimasi kompleksinio tyrimo apie migracijos iš Pietų ir Pietryčių Azijos į Lietuvą prielaidas ir priežastis, migrantų integracijos Lietuvoje tendencijas, iššūkius ir galimybes.

Tyrimas turėtų būti paremtas Lietuvos ir Europos Sąjungos migracinės statistikos analize, Pietų ir Pietryčių Azijos regiono migracinių režimų analize, interviu su migracija kuruojančių valstybės įstaigų bei NVO atstovais, interviu su Lietuvoje gyvenančiais migrantais iš Pietryčių ir Pietų Azijos šalių, taip pat akademinų publikacijų ir kitos viešojoje erdvėje prieinamos aktualios informacijos analize. Esant poreikiui Užsienio reikalų ministerija ir Lietuvos diplomatinės atstovybės IRV regione galėtų tarpininkauti ieškant medžiagos.

Iš Pietų ir Pietryčių Azijos regiono šalių ypatingo dėmesio priimant Lietuvos užsienio politikos sprendimus reikalauja papildomos žinios apie Indiją ir Filipinus, taip pat Vietnamą ir Indoneziją.

Numatomi tyrimo rezultatai: 1) migracijos iš Pietų ir Pietryčių Azijos į Lietuvą tendencijų kiekybinė apžvalga; 2) šių šalių migrantų atvykimo į Lietuvą priežasčių ir integracijos Lietuvoje tendencijų analizė; 3) praktinės rekomendacijos dėl Lietuvos migracijos politikos iš Pietų ir Pietryčių Azijos šalių ir dėl migrantų iš šių šalių integracijos galimybių, kryptį ir būdų.

Siekiant užtikrinti tyrimo rezultatų panaudojimą, URM planuoja atlikto tyrimo rezultatų pristatymą vidiniame URM renginyje bei viešoje erdvėje ir žiniasklaidoje.

2.10. Kita svarbi informacija

(ne daugiau kaip 1000 spaudos ženklų)

Daugiau informacijos apie Lietuvos Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono strategines gaires: <https://www.urm.lt/uzsienio-politika/lietuva-regione-ir-pasulyje/lietuvos-bendradarbiavimas-su-indijos-ir-ramiojo-vandenynu-regionu/544>